

Alþingi
Utanríkismálanefnd

Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 21. júní 2016.

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um staðfestingu samnings Íslands og ESB um viðskipti með landbúnaðarvörur, 783. mál.

Tilv. 2016060001

Þann 31. maí sl. barst Bændasamtökum Íslands til umsagnar mál nr. 783 á 145. löggjafarþingi: Til-laga til þingsálykt-un-ar um staðfest-ingu samn-ings Íslands og Evr-ópu-sam-bands-ins um viðskipti með land-búnaðar-vör-ur. Þegar samningurinn var kynntur í kjölfar undirritunar þeirra 2015, gerðu Bændasamtökin strax athugasemdir við efni hans. Samtökin nefndu meðal annars atriði eins og lyfjanotkun og heilbrigði búfjár. Gera verði sambærilegar kröfur til innfluttra afurða og gerðar eru til innlendra framleiðslu. Aðgerðir sem beitt er t.d. gegn salmonellu kosta innlenda framleiðendur árlega verulegar fjárhæðir. Við leggjum áherslu á að tekið sé tillit til þessa og gerðar sömu kröfur til framleiðenda innfluttra matvara og innlendra.

Þá er það skoðun Bændasamtaka Íslands að samningur sem þessi verði að taka tillit til stærðarmismunar markaðanna en ekki sé samið um „tonn á móti tonni“ eins og nú var raunin í sumum tilvikum. Í Evrópu búa rúmlega 500 milljón manns en á Íslandi eru um 330 þúsund neytendur. Samningurinn veitir því ESB aðgang að margfalt stærri skerf af íslenskum markaði en Ísland fær á móti. Framleiðsluáætlun, veðurfar og stærðarmunur búrekstrar á Íslandi og á meginlandinu og fleira gerir það að verkum að samkeppnisstaða er erfið. Sem dæmi má nefna að mjólkurframleiðsla aðildarlanda ESB er um 150 milljónir tonna á ári en ársframleiðslan hér á landi er 130-140 milljón lítrar. Mjólkurframleiðsla á Íslandi er því tæplega 1/1000 af framleiðslu ESB. Með samningunum er ESB veittur tollkvóti á osti, sem nemur tæplega 10% af ostamarkaði hér á landi. Markaðsaðgangur Íslands er um það bil 13 milljónir lítra af mjólk, eða sem nemur tæplega 0,009% af mjólkurframleiðslu aðildarríkja ESB. Líkleg áhrif á mjólkurmarkað ESB af 0,009% tollfrjálsum markaðsaðgangi Íslands eru sama og engin, en áhrifin af 10% markaðsaðgangi ESB til Íslands geta hins vegar orðið umtalsverð. Sama á við um aðrar afurðir sem samningurinn tekur til.

Á stjórnarfundum í október 2015 var fjallað um málið. Í samræmi við ályktun þess fundar leggja Bændasamtökin áherslu á að samningur Íslands og ESB um viðskipti með landbúnaðarvörur verði ekki staðfestur fyrr en að lokinni samþykkt frumvarps til laga um breytingu á um breyt-ingu á búvörulög-um, búnaðarlög-um og tolla-lög-um. Stjórnin átalði þá einnig samráðsleysi stjórnvalda á lokastigum samningaviðræðnanna.

Bændasamtökin leituðu strax haustið 2015 til Dr. Vífils Karlssonar, um að leggja mat á áhrif tollasamnings á þær búgreinar sem veittir eru auknir tollfrjálsir kvótar fyrir í samningnum sem og aðrar búgreinar sem breytingin hefur áhrif á. Niðurstöður greiningarinnar gefa vísbendingar um að án nokkurra mótvægisáðgerða geti tap alifugla- og svínaræktar í heild legið á bilinu 423 – 823 millj. kr Auk þess er svo tap annarra kjötgreina vegna staðkvæmdar áhrifa og aukinna tollkvóta fyrir nautakjöt. Tekjutap nautakjötsframleiðeinda er áætlað allt að 300 millj. kr. Þá eru áætluð áhrif á ostamarkaðinn 239 – 437 millj. kr. tekjutap. Greiningin fylgir sem fylgiskjal með umsögn þessari. Á sama tíma standa þær búgreinar sem um ræðir fyrir miklum fjárfestingum vegna aukinna krafna til aðbúnaðar búfjár.

Þann 8. apríl sl. tók til starfa starfshópur sem sjárvarútvegs- og landbúnaðarráðherra skipaði til að kanna áhrif tollasamnings við ESB. Starfshópnum var ætlað að leggja mat á hvernig einstaka búgreinar gætu tekist á við afleiðingar samningsins, en einkum var horft til svína- og alifuglaræktar. Jafnframt átti starfshópurinn að meta kostnað og áhrif sem nýjar reglugerðir um velferð búfjár hafa á greinarnar. Í starfshópnum áttu sæti fulltrúar frá Bændasamtökum Íslands og búgreinafélögum, Samtökum iðnaðarins, utanríkisráðuneytinu auk fulltrúa sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

Starfshópurinn rýndi ýmis þau gögn sem varpað geta ljósi á afleiðingar samningsins fyrir landbúnað. Þar á meðal má nefna fyrrnefnda greinargerð Dr. Vífils Karlssonar hagfræðings um áhrif nýs samnings Íslands um landbúnaðarafurðir við EU, minnisblað RML um kostnaðarmat vegna áhrifa nýrra reglugerða fyrir svínarækt, alifugla, hrossarækt og mink og skýrsla RML um áhrif nýrra reglugerðar um aðbúnað varphæna.

Bændasamtökin standa að sameiginlegu áliti starfshópsins og leggja áherslu á nauðsyn þess að þær tillögur nái fram að ganga. eru þær sem hér segir:

- a. Að skorti á tilteknum skrokkhlutum verði beint inn í tollkvóta með því að afmarka hluta ESB tollkvótans fyrir þá vöruflokka sem skortur er á.
- b. Að við útreikning á magni tollkvóta við innflutning verði miðað við ígildi kjöts með beini, í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar.
- c. Að tollkvótum verði úthlutað oftár á árinu, allt að fjórum sinnum í stað einu sinni, til þess að viðhalda jafnara flæði inn á íslenskan markað.
- d. Stjórnvöld leiti allra leiða til að setja frekari reglur um fyrirkomulag innflutnings, m.t.t. gæðakrafna, einkum og sér í lagi að því er snertir lyfjanotkun og heilbrigðiskröfur til afurða.
- e. Stjórnvöld skipi starfshóp sem verði falin greining á stöðu íslensks landbúnaðar gagnvart mögulegum breytingum í alþjóðlegu viðskiptaumhverfi. Sérstök fjármagnis greining verði veitt í slíka greiningarvinnu.
- f. Að heimilað verði að nýta fjármuni til úreldingar sem ætlaðir eru til fjárfestingar hjá svínabændum.
- g. Að leitað verði leiða til að andvirði tekna af útboði tollkvóta fyrir hvítt kjöt verði ráðstafað til fjárfestinga og stuðnings við svína- og alifuglabændur til að uppfylla kröfur vegna nýrra aðbúnaðarreglugerða.

- h. Að stofnaður verði nýr lánaflokkur hjá Byggðastofnun fyrir svína- og alifuglabændur með lægri vaxtakjör en á öðrum lánum sem þessar greinar hefðu aðgang að til að mæta nýjum aðbúnaðarreglugerðum.

Ennfremur leggja Bændasamtökin áherslu á að magnollar samkvæmt tollskrá verði uppfærðir í samræmi við verðlag. Þeir tollar sem hægt er að hækka án breytinga á samningum milli ríkja verði uppfærðir strax en farið verði í viðræður um hækkun magnolla sem eru bundnir í milliríkjasamningum.

Virðingarfyllst
f.h. Bændasamtaka Íslands

Erna Bjarnadóttir